

ЗАТВЕРДЖУЮ

**Заступник міського голови,
Голова робочої групи**

С. МАТУСЯК

ПРОТОКОЛ №1 (I група)

**засідання фокус-групи за напрямом «Фізична безбар'єрність» по розробці
проєкту Програми розвитку безбар'єрного простору Вінницької міської
територіальної громади на 2024-2027 роки**

м. Вінниця

05.04.2024 р.

Час засідання: 11:00 – 13:00 год.

Місце засідання: Хаб «Місто змістів», вул. Г. Сковороди, 11, м. Вінниця.

Формат засідання: змішане (офлайн та онлайн за посиланням
<https://us05web.zoom.us/j/86028688440?pwd=WaJQAcpnghkbVE7EnXR9KMNbmEARQR.1>)

ПРИСУТНІ:

- 1. РЕМЕШЕВСЬКА Ольга** – директор департаменту відновлення та розвитку міської ради;
- 2. ЯВОРОВЕНКО Вікторія** – начальник відділу енергоменеджменту та безбар'єрності департаменту відновлення та розвитку міської ради;
- 3. ІВАНЮК Максим** – заступник начальника відділу енергоменеджменту та безбар'єрності департаменту відновлення та розвитку міської ради;
- 4. ДОМБРОВСЬКА Юлія** – працівник за строковим трудовим договором відділу енергоменеджменту та безбар'єрності департаменту відновлення та розвитку міської ради;
- 5. МАЛЕЦЬКА Наталія** – заступник директора департаменту-начальник відділу розвитку департаменту відновлення та розвитку міської ради;
- 6. НЕЦКІНА Людмила** – голова правління ГО «Гармонія»;
- 7. ЗЕЛІНСЬКИЙ Віктор** – голова правління Вінницької обласної організації «УТОС»;
- 8. ВЕРТОСЕНКО Олена** - голова правління ГО «Ми з Харкова!» (онлайн);
- 9. ДЕНИСЕНКО Анна** – співзасновниця ГО «ЛУН Місто», кураторка центру міських досліджень (онлайн);
- 10. ДЯЧЕНКО Галина** – голова Вінницької обласної організації «УТОГ»;
- 11. ПЛАКСЕНКО Марія** - керівниця команди «Людиноцентричні результати політик» Проєкту «Супровід урядових реформ в Україні» (SURGe) (онлайн);

12. **КЛИМЕНКО Юрій** – кандидат технічних наук, старший викладач кафедри менеджменту та поведінкової економіки Донецького національного університету імені Василя Стуса;
13. **ШИБІНСЬКА Наталія** - голова ГО «Явір»;
14. **НАДКЕРНИЧНИЙ Ігор** – архітектор КП «Агенція просторового розвитку»;
15. **ПИРІЖОК Світлана** - директор ГО «Рух-Стійкість»;
16. **КОЛІСНИК Вікторія** – медичний директор «Центру медичної реабілітації та спортивної медицини».

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1. Вступне слово – **РЕМЕШЕВСЬКОЇ Ольги**, директора департаменту відновлення та розвитку міської ради.
2. Презентація за напрямом «Фізична безбар'єрність» (аналіз поточної ситуації у громаді), **ЯВОРОВЕНКО Вікторії**, начальника відділу енергоменеджменту та безбар'єрності департаменту відновлення та розвитку міської ради.
3. Презентація на тему: «Вінниця без бар'єрів» (проєкт про безбар'єрність міського простору, що забезпечує рівність права на самостійне переміщення, користування будівлями для всіх), **КРАВЧУКА Максима**, головного експерта з просторового планування КП «Агенція просторового розвитку».
4. Обговорення ключових питань за напрямом «Фізична безбар'єрність» з учасниками фокус-групи.
5. Заключне слово **РЕМЕШЕВСЬКОЇ Ольги**, директора департаменту відновлення та розвитку міської ради.

СЛУХАЛИ:

1. **РЕМЕШЕВСЬКУ Ольгу** – директора департаменту відновлення та розвитку міської ради щодо:
 - важливості розробки програмного документу на рівні громади, який слугуватиме у розбудові безбар'єрного середовища;
 - доцільності проведення фокус-груп за 6-ма визначними напрямками безбар'єрності, яка в подальшому стане інструментом для розробки якісного документу.
2. **ЯВОРОВЕНКО Вікторію** – начальника відділу енергоменеджменту та безбар'єрності департаменту відновлення та розвитку міської ради, яка зазначила:
 - що здійснення комунікації з представниками громадськості ведеться через засоби зв'язку, а саме Телеграм канал – «Безбар'єрність Вінницької міської територіальної громади», email: DRD@vmr.gov.ua та кабінет особистого прийому громадян №2 понеділок-п'ятниця з 09:00 – 13:00 год;

- про необхідність попереднього обговорення проблем в громаді щодо фізичної безбар'єрності;

- усі озвучені пропозиції в ході проведення фокус-групи, будуть проаналізовані.

3. КРАВЧУКА Максима, який розповів про проведення дослідження в рамках проєкту «Вінниця без бар'єрів» для того, аби дізнатися з якими проблемами стикаються маломобільні групи населення в громаді.

4. Обговорення ключових питань:

Питання 1. Визначення цільових груп, до яких має застосовуватися фізична безбар'єрність?

Учасники фокус-групи виділили наступні цільові групи:

- особи з інвалідністю;
- люди похилого віку;
- вагітні жінки;
- особи з дитячими візочками;
- ветерани;
- всі пішоходи;
- люди з валізами;
- люди, які приїхали до міста;
- діти на самокатах та роликах;
- люди з психічними захворюваннями;
- внутрішньо-переміщені особи;
- люди з гаджетами (навушники, телефон).

Питання 2. Які перешкоди зазвичай обмежують доступ до будівель, транспорту та інших громадських місць?

Шибінська Наталія зазначила:

- про проблему слизьких пандусів взимку при вході до житлових будинків, які недоступні для маломобільних груп населення.

Нецкіна Людмила зазначила про проблеми маломобільних груп населення в громаді:

- велика кількість громадських будівель має неправильно облаштовані сходи на вході до будівлі;
- в багатоповерхових будинках занадто вузькі ліфти для людей на кріслах колісних, багатоповерхівки недоступні для людей з інвалідністю;
- мала кількість паркувальних місць для осіб з інвалідністю та проблеми з неправильним паркуванням приватних автомобілів, які ускладнюють або взагалі унеможливають рух маломобільних груп населення.

Зелінський Віктор вказав на такі проблеми у громаді:

- стовпчики перед пішохідними переходами та на тротуарах є непомітними та створюють перешкоду для людей з порушенням зору. Пропозиція: застосовувати їх тільки у випадку проблем паркування автотранспорту;
- велика кількість покинутих (розміщених не у встановленому місці) електросамокатів на тротуарах міста, що заважає вільному пересуванню мешканців громади, особливо маломобільних груп населення;
- на багатьох переходах погано або взагалі не чути звукові вказівники світлофора;
- скляні двері – їх погано бачить людина з порушеннями зору. Пропозиція: зробити контрастне маркування;
- що світлові (вітрини, рекламні щити) та шумові (вивіски, музичні колонки, гучний транспорт, мотоцикли) чинники, створюють перешкоди для людей з порушеннями зору, слуху, з інвалідністю);
- застосування шрифту Брайля на табличках в громадських закладах не завжди є ефективним, так як люди з порушеннями зору, дуже часто, не знають, де вони саме знаходяться в будівлі. Пропозиція, в ЦНАП визначити співробітника, який би міг повністю супроводжувати таких людей для отримання ними необхідної послуги.

Пиріжок Світлана зазначила:

- існує мала поінформованість громадськості про наявні доступні місця та послуги у громаді. Пропозиція: підвищити рівень інформування населення через різні канали комунікації (сайт ВМР, ЗМІ, соціальні мережі).

Дяченко Галина вказала:

- про необхідність забезпечення в лікарнях розміщення інформаційних табло, стендів з інформацією про перелік відділень та де вони розміщені (адресні таблички), графік прийому лікарів, схему їх розміщення та інша важлива для пацієнтів інформація для швидкого доступу до медичних послуг.

Питання 3. Який ви маєте досвід (позитивний чи негативний) використання публічних просторів, таких як парки, сквери або спортивні майданчики з точки зору фізичної безбар'єрності?

Нецкіна Людмила вказала:

- негативний досвід щодо відвідування парків у місті, через недостатню кількість та недоступність громадських вбиралень, а також, що вони бувають зачинені;
- багато пішохідних доріжок з бар'єрами.

Дяченко Галина зазначила:

- неможливість прийняття участі у проведенні свят та заходів, організованих на свіжому повітрі маломобільними групами населення через невідповідність доступу до сцени для людей на кріслі колісному.

Малецька Наталія вказала:

- про наявність бар'єрів для маломобільних груп населення при доступі до водних об'єктів через відсутність пандусів або спускових доріжок (світломузичний фонтан Roshen), а також до рекреаційних зон (для відпочинку, прогулянки, риболовлі, тощо);
- що машини служби таксі не пристосовані для перевезення людей на кріслах колісних. Пропозиція: необхідно налагодити комунікацію з представниками служб таксі щодо збільшення кількості автомобілей, які можуть задовільнити потреби маломобільних груп населення.

Пиріжок Світлана запропонувала:

- організовувати більше тематичних, культурно-масових заходів за участі людей з інвалідністю та інших маломобільних груп населення;
- розробити туристичні маршрути для маломобільних груп населення;
- створити для пацієнтів реабілітаційних центрів та інших медичних закладів, інформаційні стенди про доступні туристичні маршрути або інші доступні місця у громаді;
- розглянути можливість створення виїзних екскурсій по громаді для людей, які знаходяться на реабілітації.

Нецкіна Людмила вказала:

- про необхідність сприяння збільшенню кількості автомобілей Служби перевезення людей на кріслах колісних;
- збільшити кількість співробітників у Службі супроводу людей на кріслах колісних;
- розглянути можливість зміни графіку роботи у вечірній час та у вихідні у Службі супроводу людей на кріслах колісних;
- сприяти створенню автошкіл у громаді для людей з інвалідністю.

Колісник Вікторія запропонувала:

- запропонувати місцевому бізнесу, сприяти розвитку фізичного спорту для людей з інвалідністю.

Питання 4. Як ви оцінюєте стан існуючих елементів безбар'єрності (наприклад, доріжок для крісел колісних, пандусів, ліфтів) у нашій громаді?

Шибінська Наталія вказала:

- проблема великої кількості неправильно облаштованих бордюрів по місту.

Питання 5. Які підходи до організації громадського простору можуть сприяти покращенню фізичної доступності для всіх маломобільних груп населення?

Зелінський Віктор запропонував:

- забезпечити звуковим сигналом зупинки при прибутті громадського транспорту для людей з порушеннями зору.

Клименко Юрій зазначив:

- про необхідність встановлення звукових маячків у громадському транспорті, з метою ідентифікації людиною з порушенням зору про прибуття транспортного засобу.

Питання 6. Як ви оцінюєте ступінь доступності у багатоповерхових житлових будинках?

Нецкіна Людмила вказала:

- про недоступність маломобільних груп населення до багатоповерхівок (відсутність в 5-ти поверхівках ліфтів, а 9-ти поверхівки – малодоступні, в переважній більшості ліфти занадто вузькі);
- про малу кількість паркувальних місць біля будинків;
- про необхідність створення окремих паркувальних місць для людей з інвалідністю.

Пропозиція: опрацювати рішення з представниками бізнесу, яке може сприяти створенню елементів доступності (інженерні рішення) у будинках старого житлового фонду.

Кравчук Максим проінформував:

- про існування практики, обміну чи переселення осіб з інвалідністю з будинків в яких є інженерно-будівельні складності застосування принципів безбар'єрності у більш доступні.

Зелінський Віктор зазначив:

- про необхідність облаштування ліфтів шрифтом Брайля;

Клименко Юрій запропонував:

- щоб ОСББ та управляючі компанії, знали про потреби своїх мешканців в частині створення безбар'єрного простору, для виявлення потреб створити відповідні опитування чи онлайн чати.

Питання 7. Які існують проблеми з фізичною доступністю до робочих місць та можливостей працевлаштування для маломобільних груп населення?

Зелінський Віктор зазначив:

- що людям з порушеннями зору влаштуватись на роботу практично неможливо. Роботодавець несе додаткові фінансові затрати на облаштування робочого місця. Також існує пасивність людей з інвалідністю до працевлаштування.

Пропозиції:

- провести інформаційну кампанію для бізнесу, який сприяв би створенню таких робочих місць. До прикладу люди з порушення зору можуть бути ефективними в кол-центрах;
- організувати зустріч представників центру зайнятості, бізнесу, міської влади та організацій, які представляють інтереси людей з інвалідністю щодо напрацювання рішень з працевлаштування.

Питання 8. Які види громадського транспорту найбільш та/або найменш доступні для маломобільних груп населення?

Всі учасники зазначили, що найбільш пристосовані тролейбуси та автобуси, а трамваї – найменш.

Питання 9. Які заходи можуть бути проведені для підвищення усвідомленості про проблеми фізичної доступності серед громадськості?

Нецкіна Людмила запропонувала:

- про необхідність врахування принципів доступності при новому будівництві;
- застосовувати принцип «універсального дизайну»;
- відновити діяльність громадського контролю при будівництві.

Колісник Вікторія запропонувала:

- створити експертну групу, яка могла б надавати пропозиції бізнесу щодо правильного проектування нових закладів з врахуванням усіх правил доступності, в тому числі і до магазинів громади, враховуючи потреби маломобільних груп населення;
- запропонувала випускати місцеву газету, надруковану великим шрифтом для людей з порушеннями зору;

Піріжок Світлана запропонувала:

- здійснити розмежування зон в парках для пішоходів та для їзди на велосипедах, самокатах.

Шибінська Наталія запропонувала:

- проведення аудіоекскурсій;
- облаштування рекреаційних зон для відпочинку;
- велосипедні прогулянки для людей з інвалідністю.

Питання 10. Які позитивні приклади або історії успіху щодо покращення фізичної доступності ви можете навести зі свого досвіду або знань?

Велика кількість учасників вказала на позитивний приклад облаштування вулиць Замостянської та Батозької.

Питання 11. Як ви бачите процес залучення маломобільних груп населення до процесу прийняття рішень щодо формування комплексного бачення просторового розвитку громади та її інфраструктури?

Нецкіна Людмила запропонувала:

- проводити навчання правил доступності для всіх людей;

Дяченко Галина акцентувала увагу:

- на збільшенні кількості вказівників, табличок у громадських місцях та на вулицях громади для людей з порушенням слуху.

Питання 12. Як би ви описали ідеальну ситуацію з точки зору фізичної доступності для окремих груп маломобільних верств населення:

- особи з інвалідністю;
- особи з вадами зору;
- особи з вадами слуху;
- люди похилого віку;
- особи з дітьми;
- вагітні жінки;
- діти до 7 років з батьками або особами, що їх супроводжують;
- люди зі значно більшою вагою або меншою вагою, за середньої маси тіла;
- значно нижчі та значно вищі за середній зріст.

Усі присутні вказали ідеальну ситуацію з точки зору фізичної доступності - це вільний доступ до усіх об'єктів фізичного оточення, всіх соціальних груп незалежно від віку, стану здоров'я, інвалідності, майнового стану, статі, місця проживання та інших ознак.

5. РЕМЕШЕВСЬКА Ольга, підвела підсумки засідання фокус-групи, подякувала учасникам за надані пропозиції, коментарі, які в подальшому будуть опрацьовані відповідальним відділом енергоменеджменту та безбар'єрності департаменту відновлення та розвитку міської ради.

Секретар робочої групи

Вікторія ЯВОРОВЕНКО